

Beñat Gaztelumendi
Bertsolaria

Belodromoa

Egunak gose dira, elkar jaten dute gupidarik gabe; bata bestearen atzetik datoz geroz eta azkarra-
go, geroz eta gosetuago eta bihar gauerako ahaz-
tuko zaigu gaurko goiza; beste nor-
baitenak izango dira gaur esaten di-
tugun hitzak, gaur ematen ditugun
pausuak. Errutina deitzen omen zaio
horri: egun guztiak elkarren antzeko-
ak izateari, egunero ordu berean leku
berean eta aurpegi berarekin egoteari;
beste ezer egiterik izango ez bagenu
bezala, nahitaez orain, hemen eta ho-
rrela egon beharko bagenu bezala.

Badira lekuak, ordea, egunei ihes
egiteko gai direnak, aurretik igaro zi-
ren eta ondoren etorriko diren egun
guztien gainetik geratuko direnak,
denbora propioa balute bezala. Belo-
dromoa hori da bertsozale askoren-
tzat. 1997ko Txapelketa Nagusian eto-
rri nintzen lehenengo aldiz. Eta
gogoan ditut sarrerako ilarak, jendea
elkarri begira, elkar agurtzen, eskuak
igurztzen, urduri, ezezagunei ere egu-
non esanez eta Belodromo barruko
jende oldea, betetzen ari ziren aulkien
kolore guztiak; oholatza han, urrun,
txiki eta hauskor eta bertsolariak ir-
ten zireneko leherketa hura, bertso
bakoitza hasi aurreko isiltasun eraba-
teko hura, isiltasunak berak ere bere
oihartzunari ikara balio bezala eta di-
simuluan ihes egindako eztulak eta
bertsolarien ahotsak, hain urrun, hain
txiki eta hain hauskor ikusten geni-
tuen bertsolari haien ahots sendoak;
eta bertsoen ondorengo leherketak,
txaloaldiak; bertso on baten ondoren-
go begirada hunkituak, begirada kon-
plizeak eta zerbaiten parte sentitze
hori; zerbait zehatza izan ez arren, ize-
nik ematen asmatu ez arren, horren
parte sentitzea. Badira egunak ondo-
ren datozenek irensten ez dituztenak;
hamar urte nituen abenduko egun
hartan, oraindik zer zen esaten asma-
tzen ez dudan horren parte sentitu
nintzen egun hartan. Non eta nola ja-
kin ez harren, zer horren parte izan
nahi nuela erabaki nuen egun hartan.

Handik lau urtetara ere hemen gi-
nen, eta lau urte lehenagoko emozio-

ak ere bai, 1997ko final hura, giro hura
espazio eta denboratik kanpo baleude
bezala, gure barruko zokoren batean
ondo gordeta. Ordukoa da kartzelako
gai famatu hura ere: “Aturritik Ebrora
herri bat badela Belodromoa izan dai-
teke testigu”, eta nola Jexux Mari Ira-
zuk Belodromoko pistara ekarri zuen
Euskal Herriko egoera politikoa,
«buelta ta buelta gabiltza baina irten
ezinean». Eta ez dakit zergatik, baina
Belodromoa ikusten dudana aldiro gai
hura etortzen zait burura. Eta badakit
garai txarrak direla epikarentzat eta
hitz handiak krisian daudela, beste
batzuk omen direla gure kezak orain:
lana eta etxea, adibidez. Baina hesiak
gero eta garaiagoak dira Melillan eta
Mexikon eta Palestinan eta Mazedo-
nian; beldurrak hartu du Paris eta ge-
rrak Siria, eta Hego Amerikan eskuina
gora omen doa eta gurean etxegabeak
kutxazain automatikoen aho itxien
aldamenean hiltzen dira gauez Euro-
pako Kulturaren Hiriburuan, eta hau-

rrak leihotik behera botatzen dituzte
Gasteizen eta lantegiek jendea hiltzen
dute eta inauteriek ez dute erasorik
mozorrotzen eta nire baitan ere badi-
ra gunek okupatuak; nik ere altxa dut
ahotsa ondokoa isiltzeko, ni ere isildu
nau beste norbaiten ahots sendoak
eta bai, egunerokoak kezkatzen gaitu,
hozkailuak, soldatak, berogailuak...
Baina egutegiak lokatzaren gainean
eraiki genituen, egunak gose dira, el-
kar zanpatzen dute eta guk ere bai,
guk ere elkar zanpatzen dugu edo el-
karrekin makurtzen dugu burua egu-
nerokotasunaren aurrean, noizbait
hala egiten hasi ginelako, eguneroko-
tasuna ez baita arau bihurtutako ohi-
tura sorta bat besterik. Eta egunak go-
se dira; urteak dira Euskal Herrian
egunak gose direla, horregatik behar
dugu berriz egutegiari ihes egingo
dion egun bat, gaurkoa adibidez, Belo-
dromoko pistatik atera eta hemendik
aurrera datozen egunak dardarka ja-
rriko dituen. •

Badira lekuak egunei ihes egiteko gai direnak; Belodromoa, horietako bat.

Jon URBE | ARGAZKI PRESS